

Опалько В. В.,
к. е. н., доцент,
доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин
Міхневич М. Д.,
здобувачка вищої освіти
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького,
м. Черкаси

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

У сучасному світі інформаційні технології набувають дедалі більшого значення у функціонуванні як органів державної влади, так і бізнесу. Завдяки цифровізації стає можливим підвищити ефективність роботи, оптимізувати витрати та покращити якість послуг. Україна активно інтегрує ІТ-рішення в різні аспекти суспільного життя, відкриваючи нові перспективи для державних структур і приватних підприємств.

Цифровізація державного управління в Україні є невід'ємною частиною національної стратегії розвитку, яка спрямована на вдосконалення ефективності, прозорості та доступності державних послуг. Цей процес передбачає впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у всі аспекти публічного адміністрування, зокрема в адміністративні послуги, внутрішні процедури органів влади, а також у взаємодію з громадянами та представниками бізнесу.

На центральному рівні цифровізація публічного адміністрування в Україні здійснюється через реалізацію таких ініціатив, як: платформа «Дія» що надає доступ до понад 70 електронних послуг, включаючи електронні паспорти, водійські посвідчення, реєстрацію бізнесу та нерухомості; електронні реєстри, які автоматизують процеси реєстрації юридичних осіб, нерухомості, транспортних засобів тощо; електронні закупівлі- система Prozorro забезпечує прозорість та конкурентність у державних закупівлях [1].

Цифровізація на місцевому рівні розвивається нерівномірно. У той час як окремі громади досягли високої цифрової зрілості, успішно впроваджуючи мобільні додатки, електронні реєстри та платформи для громадських консультацій, інші лише починають цей шлях. Вони стикаються з численними викликами, такими як обмежене фінансування, недостатньо розвинена інфраструктура, дефіцит технічних спеціалістів та низький рівень мотивації до впровадження змін [1].

Введення воєнного стану внаслідок повномасштабного вторгнення Росії в Україну теж істотно вплинуло на процеси цифрового врядування. З одного боку, зросла потреба в оперативності та ефективності управління, що підштовхнуло до активного впровадження цифрових інструментів для забезпечення безпеки, координації гуманітарної допомоги та оперативного інформування громадян. Однак, з іншого боку, обмеження використання окремих цифрових сервісів та зміщення пріоритетів із задоволення повсякденних потреб населення на

забезпечення безпеки спричинили певне уповільнення розвитку цифрового врядування.

Попри існуючі виклики, електронне урядування підтвердило свою дієвість, ставши важливим елементом у функціонуванні сучасної держави. Розглянемо основні переваги інтеграції інформаційних технологій у роботу органів державної влади.

По-перше, забезпечення зручності, доступності та підвищення ефективності надання публічних послуг, що стає можливим завдяки постійному цілодобовому доступу до них із будь-якого місця за допомогою комп'ютера або мобільного пристрою з підключенням до Інтернету.

По-друге, зменшення витрат матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, зокрема через оптимізацію чисельності працівників, скорочення використання адміністративних приміщень та, як наслідок, мінімізацію витрат на заробітну плату, оплату комунальних послуг тощо.

По-третє, підвищення рівня демократизації суспільства завдяки створенню умов для активної участі громадян і громадських організацій у взаємодії з державними органами через електронні комунікаційні канали. Це включає безпосередню участь у процесах підготовки нормативно-правових рішень та інших аспектів державного управління.

По-четверте, значна економія часу і ресурсів громадян, які раніше витрачалися на відвідування установ, очікування у чергах для отримання інформації чи адміністративних послуг [2].

Досвід цифровізації державного сектору активно переходить і в бізнес-середовище. Розгляньмо детальніше, як застосування інформаційних технологій впливає на підвищення ефективності діяльності бізнесу в світлі та Україні зокрема.

Згідно з аналітичними даними, обсяг інвестицій у цифрову трансформацію бізнесу на глобальному рівні зріс на 40 % у період з 2018 до 2021 року. Основною причиною такого зростання стала потреба в оперативній адаптації до нових умов ведення діяльності. Найбільший вплив це мало на такі сектори, як електронна комерція, фінансові послуги, логістика та освіта. Зокрема, у 2020 році глобальні витрати на хмарні технології збільшилися на 37 %, оскільки компанії шукали масштабовані рішення для організації дистанційної роботи та управління даними.

Протягом 2021-2023 років спостерігається стійка тенденція до зростання інвестицій у цифрову трансформацію бізнесу, а також збільшення витрат на хмарні технології. У 2021 році частка інвестицій у цифрові трансформації досягла 40 %, а у 2023 році сягнула вже 60 %. Це підтверджує активну зміну бізнес-моделей компаній з орієнтацією на цифрові рішення [3].

В Україні цифровізація бізнесу в період 2018-2023 років розвивалася швидкими темпами, що було спричинено як внутрішніми економічними труднощами, так і впливом глобальних тенденцій. З одного боку, пандемія COVID-19 змусила компанії шукати нові підходи до організації роботи й адаптуватися до змінених умов. З іншого боку, посилення конкуренції на міжнародних ринках стимулювало український бізнес до активного

впровадження сучасних технологій, спрямованих на підвищення продуктивності та оптимізацію процесів.

Важливою характеристикою українського ринку є те, що станом на 2024 рік 60% дорослого населення володіють цифровими навичками на базовому або вищому рівні. Це формує сприятливе середовище для інтеграції ІТ-рішень у бізнес-сферу. У 2020 році було започатковано ініціативу «Дія.Бізнес», головною метою якої є підтримка малого та середнього підприємництва. У 2022 році Верховна Рада України ухвалила Закон «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», що став ключовим етапом для запровадження правового режиму «Дія.City». Ця ініціатива передбачає надання податкових пільг і спрощення процедур реєстрації для ІТ-компаній, що своєю чергою сприяє залученню інвестицій у процеси цифровізації. За прогнозами, до 2030 року обсяг інвестицій у цифрову трансформацію промисловості, бізнесу та виробництва може досягти близько 70 мільярдів доларів США [4].

Отже, проведене дослідження засвідчує, що інформаційні технології стали ключовим чинником підвищення ефективності роботи як органів державної влади, так і підприємств в Україні. Подальший розвиток цифровізації країни на нашу думку тісно пов'язаний із інтеграцією штучного інтелекту в бізнес-процеси, розширенням спектра електронних послуг для громадян і підприємців, впровадженням більш складних автоматизованих систем управління, а також із активним продовженням євроінтеграційного курсу у сфері цифрової економіки.

Список використаних джерел

1. Shmahun A. V. The impact of digital technologies on the effectiveness of public administration in Ukraine. *"Scientific Notes of Taurida V.I. Vernadsky University", series "Public Administration"*. 2025. № 4. С. 90–96. URL: <https://doi.org/10.32782/tnu-2663-6468/2025.4/16>
2. Syaska O. V., Polishchuk O. Y., Savchenko O. P. New information technologies in public administration: problems and prospects. *"Scientific Notes of Taurida V.I. Vernadsky University", series "Public Administration"*. 2024. № 1. С. 157–163. URL: <https://doi.org/10.32782/tnu-2663-6468/2024.1/27>
3. Калінін І. Аналіз тенденцій цифровізації бізнесу. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 4(51). С. 57–65. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-8>
4. Поліковська Ю. 60% українців мають базові цифрові навички, – Мінцифра. *ms.detector.media*. URL: <https://ms.detector.media/internet/post/33696/2023-12-08-60-ukraintsiv-mayut-bazovi-tsyfrovi-navycky-mintsyfra/>